

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

Ομιλία Προέδρου ΚΕΒΕ κ. Μάνθου Μαυρομμάτη στην Ετήσια Γενική Συνέλευση 7 Δεκεμβρίου 2009

=====

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που σας καλωσορίζουμε στη φετινή γενική συνέλευση μας για να προβληματιστούμε μαζί σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης που πλήττει την πατρίδα μας και τις προκλήσεις για τη μελλοντική πορεία της οικονομίας μας, που απαιτούν αποφάσεις σήμερα και όχι αύριο.

Είναι πλέον γεγονός ότι το 2009 έφερε την κυπριακή οικονομία σε τροχιά ύφεσης, για πρώτη φορά μετά τη καταστροφή του 1974, με αποτέλεσμα μια πρωτόγνωρη οπισθοδρόμηση στις επιδόσεις μας, που αποδεικνύονται χειρότερες απ' ό,τι περιμέναμε.

Όλα αυτά τα χρόνια περηφανευόμασταν ότι οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας ήσαν μεταξύ των καλύτερων στην ΕΕ, αλλά το 3^ο τρίμηνο του 2009 κατορθώσαμε να καταγράψουμε το χειρότερο αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης σ' ολόκληρη την ευρωζώνη και να καταστούμε, για πρώτη φορά ουραγοί. Πιθανή αιτιολογία μπορεί να είναι ο ετεροχρονισμός των επιπτώσεων στην οικονομία μας σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές οικονομίες, αλλά το ταρακούνημα αυτό μας προσγειώνει ανώμαλα στην απλή διαπίστωση ότι είμαστε ευάλωτοι όπως όλοι οι άλλοι. Η απομυθοποίηση αυτή των πραγματικοτήτων της οικονομίας μας δεν επιτρέπει την τακτική του εφησυχασμού ή την σπασμωδική αντιμετώπιση

των βαθύτερων αιτίων της κρίσης, αλλά επιβάλλει τη λήψη δραστικών μέτρων για τη σφαιρική και αποτελεσματική αντιμετώπιση τους, τόσο για το δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα.

Ο ευρύτερος δημόσιος τομέας βρίσκεται σήμερα σε δεινή δημοσιονομική κατάσταση. Η δραματική μείωση των εσόδων του συνδυασμένη με την ανελαστική αύξηση των εξόδων του ανεβάζει το έλλειμμα σε επίπεδα που είχαμε πολλά χρόνια να δούμε. Το χειρότερο όμως δεν είναι το απόλυτο ύψος του ελλείμματος φέτος, αλλά η πρόβλεψη όλων ότι τα επόμενα χρόνια, παρά την αναμενόμενη ανάκαμψη της οικονομίας θα διευρύνεται ακόμα περισσότερο, οδηγώντας σ' ένα φαύλο κύκλο μελλοντικών ελλειμμάτων. Αυτό αναδεικνύει ακόμα περισσότερο τη μη διατηρησιμότητα των δημοσίων οικονομικών με τη σημερινή τους δομή και την ανάγκη για πραγματικά ρηξικέλευθες τομές.

Κάποιος μπορεί να ισχυρισθεί ότι ένας τρόπος διόρθωσης των δημοσίων οικονομικών είναι η αύξηση των εσόδων, αν και όσοι το δοκίμασαν από μόνο του, απέτυχαν να ελέγξουν το έλλειμμα. Το ΚΕΒΕ, ως θέμα αρχής διαφωνεί διαχρονικά με αυτή τη προσέγγιση αύξησης της φορολογίας, ανεξάρτητα αν αφορά άμεση ή έμμεση, προσωπική ή εταιρική φορολογία.

Μέσα στις σημερινές συνθήκες οικονομικής κρίσης, πιστεύουμε ότι η αύξηση φορολογιών θα είναι απόλυτα αντιπαραγωγική, διότι αφαιρώντας πολύτιμους πόρους από την οικονομία επιδεινώνει τις δυνατότητες αύξησης της ανάπτυξης και της απασχόλησης, δύο άξονες που αποτελούν τις προτεραιότητες μας. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν στηρίζουμε μέτρα για έγκαιρη είσπραξη φόρων και πάταξη της φοροδιαφυγής, η οποία είναι κοινωνικά απαράδεκτη και επιτείνει τον αθέμιτο ανταγωνισμό έναντι των νομίμων επιχειρήσεων και

επαγγελματιών, οι οποίοι εκπληρώνουν συνειδητά τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Η μεγάλη πρόκληση για βελτίωση των δημοσίων οικονομικών βρίσκεται στην πλευρά της πισσάθευσης των εξόδων. Η ελαχιστοποίηση των αντιπαραγωγικών δαπανών και υπερωριών είναι ευπρόσδεκτη, αλλά όχι αρκετή. Η στόχευση των κοινωνικών παροχών με την εισαγωγική εισοδηματικών κριτηρίων είναι προς την ορθή κατεύθυνση και πρέπει να αφορά το σύνολο τους ως αποτέλεσμα ενός ολοκληρωμένου επανασχεδιασμού του τρόπου παροχής τους.

Η σημαντικότερη ανάγκη ελέγχου των δημοσίων εξόδων αφορά το μισθολόγιο στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Το ΚΕΒΕ θεωρεί αυτονόητο ότι υπό τις σημερινές συνθήκες κρίσης δεν πρέπει να δημιουργηθούν νέες θέσεις στη δημόσια υπηρεσία και ούτε να προσληφθούν νέοι έκτακτοι υπάλληλοι, δεν πρέπει να συμπληρωθούν κενωθείσες θέσεις λόγω αφυπηρετήσεων και ούτε να προχωρήσουν οι διορισμοί στις νεοδημιουργηθείσες θέσεις. Πρέπει επιτέλους να εφαρμοστεί η εναλλαξιμότητα για την κάλυψη όσο το δυνατόν περισσότερων αναγκών και να υιοθετήσουμε την αγορά υπηρεσιών όπου υπάρχουν παροδικές υποχρεώσεις, κάτι που μειώνει το κόστος και αυξάνει τη παραγωγικότητα.

Το ΚΕΒΕ βέβαια, θεωρεί επίσης αυτονόητο ότι για τα επόμενα χρόνια δεν μπορούν να δοθούν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ούτε οποιεσδήποτε νέες αυξήσεις, ούτε άλλα παρεμφερή ωφελήματα.

Η ανάγκη συγκράτησης του μισθολογίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα προβάλλει επιτακτική σήμερα διότι η οικονομική κρίση έχει πλήξει και την

οικονομία και την κοινωνία της Κύπρου, αλλά δεν τις έχει πλήξει ομοιόμορφα. Οι επιπτώσεις της φαίνονται καθαρά πάνω στον ιδιωτικό τομέα όπου οι περισσότερες ιδιωτικές επιχειρήσεις, παρουσιάζουν μειωμένη κερδοφορία, πολλές μετατρέπονται σε ζημιογόνες, ενώ αρκετές αναστέλλουν πλήρως τις εργασίες τους. Την ίδια στιγμή πολλοί ιδιωτικοί υπάλληλοι, χάνουν τις δουλειές τους σε πρωτόγνωρα για την Κύπρο επίπεδα, άλλοι αποδέχονται περικοπές στα ωφελήματα τους και οι νέοι μας αδυνατούν να βρουν εργασία.

Ενώ αυτά συμβαίνουν στον ιδιωτικό τομέα, ο ευρύτερος δημόσιος τομέας βρίσκεται θωρακισμένος με μια ασπίδα προστασίας που τον περιβάλλει και δίνει την εντύπωση μιας άλλης, εικονικής πραγματικότητας, που δεν έχει καμιά σχέση με τις σκληρές αλήθειες της ζωής. Κανείς δημόσιος υπάλληλος δεν κινδυνεύει να απολυθεί και όλοι τους έχουν εξασφαλισμένη την πραγματική αύξηση του μισθού τους ότι και αν γίνει.

Όλα αυτά τα χρόνια η αύξηση του κρατικού μισθολογίου ήταν πάντοτε ψηλότερη από την αύξηση των κρατικών δαπανών, η οποία με τη σειρά της ήταν ψηλότερη από το ρυθμό ανάπτυξης της συνολικής οικονομίας, κάτι το οποίο απλά δεν μπορεί να συνεχιστεί.

Η μακροπρόθεσμη θεραπεία αυτής της στρέβλωσης είναι η μείωση των κλιμάκων εισδοχής των νεοεισερχομένων δημοσίων υπαλλήλων. Αυτό είχε συμφωνηθεί και παλαιότερα μεταξύ ΠΑΣΥΔΥ και Κυβέρνησης αλλά σκόνταψε στις αντιδράσεις των οργανώσεων νεολαίας και των κομμάτων, οι οποίοι πλέον οφείλουν να το δουν σφαιρικά με άλλο φακό.

Η πρόκληση όμως δεν εξαντλείται στο κρατικό μισθολόγιο αλλά αφορά και τις κρατικές συντάξεις, οι οποίες τα τελευταία χρόνια διογκώνονται δραματικά. Η αύξηση για το 2010 προβλέπεται αλματώδης, λόγω και

της επέκτασης εργοδότησης μέχρι το 63^ο έτος, γι' αυτό και επιβάλλεται να υπάρξει σοβαρός προβληματισμός.

Το τι πρέπει να γίνει είναι φανερό: η μακροπρόθεσμη θεραπεία είναι η αλλαγή των εισφορών των νεοεισερχόμενων δημόσιων υπαλλήλων για τις συντάξεις τους, ούτως ώστε να συνεισφέρουν το ίδιο ποσοστό του μισθού τους όπως και οι ιδιωτικοί υπάλληλοι προς αποφυγή αυτών των δυσάρεστων μελλοντικών εξελίξεων.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι απολαμβάνουν ένα μεγάλο προνόμιο έναντι των υπαλλήλων του ιδιωτικού τομέα : ενώ στο βασικό μέρος των συντάξεων του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων συνεισφέρουν όπως όλοι, στο αναλογικό μέρος δεν συμμετέχουν, αλλά λαμβάνουν σύνταξη από το κράτος για την οποία δεν προσφέρουν τίποτε. Αυτή είναι άδικη μεταχείριση έναντι των ιδιωτικών υπαλλήλων, οι οποίοι πληρώνουν για τις δικές τους συντάξεις, αλλά, ως φορολογούμενοι, πληρώνουν και για τις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων. Ακόμα πιο προκλητικό είναι το συνολικό ύψος των συντάξεων που παραχωρούνται στους δημόσιους υπαλλήλους, οι οποίες είναι πολλαπλάσιες αυτών των ιδιωτικών υπαλλήλων και για τις οποίες οι ίδιοι συνεισφέρουν ελάχιστα.

Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν μια ανισορροπία, η οποία έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το περί δικαίου αίσθημα του λαού και αντιστρατεύονται κατάφορα την έννοια της δίκαιης κοινωνίας που με πάθος προασπίζεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Οι τάσεις αυτές, αν συνεχιστούν ως έχουν, αποτελούν ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια της κυπριακής κοινωνίας και με μαθηματική ακρίβεια οδηγούν αναπόφευκτα σε κοινωνική σύγκρουση.

Το ΚΕΒΕ πιστεύει ότι η ισότιμη συμμετοχή όλων των εργαζομένων, είτε του ευρύτερου δημόσιου τομέα είτε του ευρύτερου ιδιωτικού τομέα, στην καταβολή ίσου ποσοστού εισφορών για τις συντάξεις τους και τα φιλοδωρήματα τους, είναι βασική θέση αρχής. Δεν μπορούν να υπάρχουν δύο κατηγορίες υπαλλήλων, ούτε άδικες διακρίσεις. Όσο πιο γρήγορα διορθωθεί αυτή η στρέβλωση τόσο το καλύτερο. Πριν από 3 σχεδόν χρόνια το ΚΕΒΕ υπέβαλε εμπειριστατωμένη μελέτη που παραστατικά αναδείκνυε το μέγεθος του προβλήματος.

Αυτά τα μέτρα έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις αλλά επειγόμεστε όμως και για βραχυπρόθεσμες θεραπείες.

Με πλήρη αίσθηση ευθύνης, το ΚΕΒΕ πιστεύει ότι η πρωτόγνωρη οικονομική κρίση επιβάλλει ως έκτακτο μέτρο, την αναστολή της παροχής προσαυξήσεων προς τον ευρύτερο δημόσιο τομέα για το 2010 για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της. Δεν αναφερόμαστε σε κατάργηση, αλλά μιλούμε για αναστολή, διότι αποτελεί πολυτέλεια με τα σημερινά δεδομένα, όταν η συνολική πίτα της οικονομίας συρρικνώνεται, ένα κομμάτι (το κρατικό μισθολόγιο) να συνεχίζει να μεγαλώνει σε βάρος του υπόλοιπου πληθυσμού.

Με αυτό τον τρόπο ο ευρύτερος δημόσιος τομέας, που παραμένει ανεπηρέαστος από την κρίση, δείχνει τη συμπαράσταση του προς τις στρατιές των χιλιάδων ανέργων συμπατριωτών τους του ιδιωτικού τομέα και επιδεικνύει την κοινωνική ευαισθησία του ως απόδειξη του ψηλού αισθήματος ευθύνης που το διακατέχει.

Εισήγησή μας είναι ότι το ποσό που θα εξοικονομηθεί να μην μείνει στο ταμείο της κυβέρνησης αλλά να κατατεθεί στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των συντάξεων

ολόκληρου του κυπριακού λαού. Αφού το κράτος αδυνατεί να αποπληρώνει €200εκ. προς το ΤΚΑ ετήσια όπως θα ήθελε, η συμβολική αυτή κίνηση αποτελεί τη πιο έμπρακτη απόδειξη για τη στήριξη της μεγαλύτερης κοινωνικής κατάκτησης του συνόλου των δημοσίων και ιδιωτικών εργαζομένων του τόπου.

Μπορεί όλα αυτά να φαίνονται ουτοπικά και ανεδάφικά αλλά πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία μέσα στις πρωτόγνωρες συνθήκες κρίσης που περνούμε. Το ΚΕΒΕ διευκρινίζει ότι δεν ζητά ούτε παραβίαση συλλογικών συμβάσεων, ούτε την αφαίρεση κεκτημένων. Δεν επιδιώκουμε ούτε τη μείωση, ούτε την παγοποίηση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων. Η αναστολή των προσαυξήσεων τους για το 2010, που θα είναι μια τρομερά δύσκολη χρονιά για την οικονομία, θα είναι η έμπρακτη συμβολή τους στην αντιμετώπιση της κρίσης.

Στη δυτική Ευρώπη πριν μερικά χρόνια είχε γίνει η κοινωνιολογική παρατήρηση της «τυραννίας» των 2/3 της κοινωνίας που αποτελούσαν όλες οι ευνοούμενες ομάδες του πληθυσμού με προνόμια και εργασία και ήθελαν τη συνέχιση της παρούσας κατάστασης πραγμάτων, έναντι του υπόλοιπου 1/3 που αποτελούσαν οι άνεργοι, οι μετανάστες, οι συνταξιούχοι κάτω από το όριο της φτώχειας, οι νεολαίοι των €700 το μήνα, οι οποίοι ασφυκτιούσαν νοιώθοντας ότι δεν μπορούσαν να ξεφύγουν από τη μιζέρια.

Στη Κύπρο αντίθετα, θα πρέπει να αποφύγουμε τη «τυραννία» του 1/3 των ευνοουμένων ομάδων του πληθυσμού, οι οποίοι θωρακισμένοι από τις επιπτώσεις της κρίσης παρακολουθούν αδιάφορα τον αγώνα επιβίωσης και την αγωνία για το μέλλον του υπόλοιπου 2/3 της κοινωνίας, οι οποίοι καλούνται να καταβάλουν το κόστος της κρίσης

σήμερα και να συνεχίσουν να πληρώνουν για τα προνόμια των ολίγων και στο μέλλον.

Σίγουρα η κυβέρνηση από μόνη της δεν μπορεί να αντέξει το βάρος τέτοιων αποφάσεων. Απαιτείτε η εμπλοκή τόσο των πολιτικών κομμάτων όσο και των κοινωνικών εταίρων σε επίπεδο του συνόλου της κοινωνίας. Όλες οι επιμέρους ενέργειες πρέπει να μπουν κάτω από ένα Εθνικό Πρόγραμμα Ανασυγκρότησης που θα διορθώσει τις δομικές αδυναμίες, θα κατανείμει τα βάρη σ' όλες τις ομάδες του πληθυσμού και θα δώσει τις προοπτικές για τη μελλοντική ανάπτυξη και ισότιμη συμμετοχή σ' όλα τα τμήματα της κυπριακής κοινωνίας.

Καλούμε λοιπόν την κυβέρνηση να επεξεργαστεί ένα μεσοπρόθεσμο προϋπολογισμό για τη 3ετία 2010-2012, όπου στόχος του Εθνικού Προγράμματος Ανασυγκρότησης πρέπει να είναι ο περιορισμός του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από το 3% του ΑΕΠ και η αντίστοιχη παραμονή του δημοσίου χρέους κάτω από το 60% του ΑΕΠ στο τέλος της 3ετίας. Όμως το 3% θα αναφέρεται στο δομικό έλλειμμα και δεν θα περιλαμβάνει τα έσοδα μιας πνοής, π.χ. από τη πολεοδομική αμνηστία, αλλά ούτε και τα έξοδα μιας φοράς π.χ. το κόστος για την προεδρία της ΕΕ το 2012. Προτείνουμε όπως αυτός ο στόχος, (τον οποίο θέλουμε όχι διότι το λένε τα κριτήρια της ευρωζώνης, αλλά διότι αυτό απαιτεί η μακροπρόθεσμη δημοσιονομική σταθερότητα μιας υγιούς οικονομίας), ψηφιστεί από τη Βουλή για να κατοχυρωθεί και νομοθετικά, ούτως ώστε το αναπόφευκτο πολιτικό κόστος να αποφευχθεί και η ευθύνη να επιμεριστεί σ' όλους, χωρίς διακρίσεις και χωρίς δικαιολογίες. Η νομοθετική ρύθμιση καθίσταται ακόμα πιο επιτακτική μετά τη πρόσφατη απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, για να μην έχουμε εκτροχιασμό της όλης προσπάθειας.

Η πρόκληση βρίσκεται ενώπιον όλων μας και καλούμαστε να την αναλάβουμε. Να καθορίσουμε τις επιμέρους πολιτικές και να βάλουμε αυστηρά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης, διαφορετικά θα αναλωνόμαστε σε αντιπαραθέσεις και διαπληκτισμούς χωρίς αντίκρισμα. Το τέλος του 2012 είναι διπλό ορόσημο για μας:

- σε εσωτερικό επίπεδο σηματοδοτεί το τέλος της παρούσας θητείας της κυβέρνησης, και καθορίζοντας τους μεσοπρόθεσμους οικονομικούς στόχους μας αποφεύγουμε τον κίνδυνο πλειοδοσίας της παροχολογίας κατά τη διάρκεια όλων των επερχόμενων εκλογικών αναμετρήσεων.
- σε ευρωπαϊκό επίπεδο σηματοδοτεί την απαρχή της εξόδου από την επιτήρηση των Βρυξελλών των πραγματικά υγιών οικονομιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σίγουρα προσβλέπουμε να συγκαταλεγόμαστε μεταξύ αυτών για να μη μείνουμε στην παρέα των πραγματικά προβληματικών ευρωπαϊκών οικονομιών.

Έχουμε 3 χρόνια μπροστά μας, αν όλοι το θέλουμε, είναι στο χέρι μας να το πετύχουμε. Όσο περισσότερο το καθυστερούμε, τόσο μεγαλώνουμε το πραγματικό κόστος που θα κληθούμε να καταβάλουμε μελλοντικά.

Πέραν όμως από τα θέματα μισθοδοσίας και συντάξεων, το δημόσιο κατατρέχεται από τη χαμηλή παραγωγικότητα του σ' όλο το φάσμα της δραστηριοποίησης του: οι δαιδαλώδεις και μακροχρόνιες διαδικασίες, η έλλειψη συντονισμού μεταξύ τμημάτων, οι απροειδοποίητες στάσεις εργασίας, το αναποτελεσματικό ωράριο, η έλλειψη μηχανογράφησης αποτελούν αποδείξεις ότι έχουμε ανάγκη βελτίωσης. Αφήνουμε κατά μέρος τα ελλείμματα παραγωγικότητας των δημοσίων συγκοινωνιών και

λιμανιών, της δημόσιας εκπαίδευσης και υγείας, της απονομής δικαιοσύνης, της απουσίας ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας που μας ταλανίζουν όλους.

Η μεγαλύτερη όμως πρόκληση είναι η ανάγκη απλοποίησης της γραφειοκρατίας για τη μείωση του διοικητικού κόστους που επωμίζονται οι επιχειρήσεις και οι πολίτες στις συναλλαγές τους με το κράτος. Αυτό θα επέλθει μόνο με τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργούμε και ζούμε. Σύντομα ξεκινά η σχετική μελέτη για την υποβολή συγκεκριμένων εισηγήσεων. Για να μην μείνουν όμως αυτές οι εισηγήσεις γράμμα κενό αλλά να μετατραπούν σε πράξεις, δεν θα παύσουμε να τονίζουμε ότι επιβάλλεται ο διορισμός Επιτρόπου Απλοποίησης Διαδικασιών στο Προεδρικό, στα πρότυπα του διαπραγματευτή για ένταξη στην ΕΕ, με εξουσίες εφ' όλων των υπουργείων και υπηρεσιών.

Η δημιουργία ενός φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος θα προσφέρει συνεχή στήριξη στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας και θα τονώσει τη διαβρωμένη ανταγωνιστικότητα τους. Η εξυπηρέτηση τους μέσα από εξειδικευμένα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Επιχειρηματία στα πρότυπα των πετυχημένων Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων και χρόνου που σήμερα έχουν ανάγκη.

Το ΚΕΒΕ πιστεύει ότι σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο τόνωσης της πραγματικής οικονομίας για την ενίσχυση της ανάπτυξης και αντιμετώπισης της ανεργίας που για πρώτη φορά πλήττει τόσο επικίνδυνα τα θεμέλια της κυπριακής κοινωνίας.

Το θετικό των αναπτυξιακών δαπανών είναι ότι αποτελούν ένα στοχευμένο και μη επαναλαμβανόμενο μέτρο που δεν δημιουργεί μόνιμες υποχρεώσεις αργότερα. Οι κεφαλαιουχικές αναπτυξιακές δαπάνες του δημοσίου πρέπει να στοχεύουν στα έργα που προσθέτουν τη μεγαλύτερη δυνατή αξία στον τόπο. Πολλά έργα θα θέλαμε να γίνουν αλλά δεν υπάρχει η δυνατότητα, άρα πρέπει να βάλουμε προτεραιότητες, χρησιμοποιώντας τη κοινή λογική. Ας μου επιτραπεί λοιπόν να αναφερθώ σ' ένα τέτοιο έργο το οποίο δεν είναι αναγκαίο διότι δεν αντέχει στο βάσανο της κοινής λογικής.

Το Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας βρίσκεται σήμερα ημιερειπωμένο και αναξιοποίητο διότι ο Δήμος Λευκωσίας αδυνατεί να το επιδιορθώσει και να το επαναλειτουργήσει.

Εν τω μεταξύ η θεατρική υποδομή για καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στην πόλη αναβαθμίζεται συνεχώς με την λειτουργία του κινηματοθεάτρου ΠΑΛΛΑΣ και την αναμενόμενη ολοκλήρωση του κτιρίου του ΘΟΚ, πέραν από τους άλλους νέους χώρους που προστέθηκαν στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας. Ας μη ξεχνούμε τη πρόθεση του κράτους να προχωρήσει και με το Μέγαρο Πολιτισμού, (το οποίο έθεσε ως προτεραιότητα) που θα έχει τρεις αίθουσες για πολιτιστικές εκδηλώσεις. Το Δημοτικό Θέατρο λοιπόν έπαυσε να είναι αναγκαίο και θα μπορούσε να παραχωρηθεί στο κράτος (έναντι άλλης πολύ πιο χρήσιμης για το Δήμο ακίνητης περιουσίας), να επιδιορθωθεί και να χρησιμοποιηθεί για συμπληρωματικές ανάγκες της Βουλής των Αντιπροσώπων που βρίσκεται ακριβώς δίπλα. Με ελάχιστες μετατροπές θα μπορούσε να γίνει μια σύγχρονη και άνετη αίθουσα συνεδριάσεων για την ολομέλεια και να στεγάσει το ιδιαίτερο γραφείο του Προέδρου του σώματος. Ως ένα επιβλητικό νεοκλασικό κτήριο θα είναι ότι καλύτερο για την υποδοχή ξένων αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, ιδίως για τη κυπριακή

προεδρία της ΕΕ το δεύτερο εξάμηνο του 2012. Η παρούσα αίθουσα της ολομέλειας να διαμορφωθεί για άλλες λειτουργικές χρήσεις της Βουλής και τα δύο κτήρια να συνδεθούν με καλυμμένο διάδρομο. Αποφεύγονται έτσι οι καθυστερήσεις λόγω των αρχαιοτήτων στο χώρο που προορίζεται για το νέο κτήριο της Βουλής και πάνω απ' όλα εξοικονομούνται τουλάχιστον €100εκ. τα οποία δεν υπάρχουν.

Αν οι εκπρόσωποι της νομοθετικής εξουσίας ξεπεράσουν τη νοοτροπία της κυπριακής ματαιοδοξίας των καλλιμαρμάρων μεγάρων που ταλανίζει αυτό τον τόπο, θα μπορέσουμε, με κοινή λογική, να προχωρήσουμε έγκαιρα, ουσιαστικά και χωρίς σπατάλες στην ολοκλήρωση ενός τέτοιου έργου.

Η προσπάθεια της υλοποίησης όμως των μεγάλων αναπτυξιακών έργων του τόπου ξεφεύγει από τις δυνατότητες του κράτους. Η σύμπραξη δημοσίου-ιδιωτικού τομέα μέσω της ανάθεσης σε ιδιώτες επενδυτές των έργων αυτών αποτελεί μονόδρομο. Τα πρόσφατα εγκαίνια του νέου αεροδρομίου Λάρνακας αποδεικνύουν την επιτυχία ενός τέτοιου εγχειρήματος που ολοκληρώθηκε σε χρόνο ρεκόρ. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην εμπιστοσύνη αξιόλογων επιχειρηματικών κολοσσών του εξωτερικού και στη χρηματοδότηση ισχυρών τραπεζικών οργανισμών του εξωτερικού, που επέδειξαν προς τους κύπριους επενδυτές και εταίρους τους, κάτι που ενισχύει την αξιοπιστία της πατρίδας μας.

Η γόνιμη και παραγωγική αυτή συνεργασία δημοσίου-ιδιωτικού τομέα μπορεί να επεκταθεί και σε άλλα αναγκαία για το τόπο κτήρια, όπως το αρχαιολογικό μουσείο, οι κεντρικές φυλακές, κ.ά. Λαμπρό παράδειγμα το κτήριο της γενικού ελεγκτή του κράτους, με την ανάθεση του σε ιδιώτη κατασκευαστή και την σταδιακή αποπληρωμή του κόστους της όλης

επένδυσης. Με αυτό τον τρόπο θα αποκτήσουμε έγκαιρα, με χαμηλό κόστος και μακροχρόνια αποπληρωμή τις υποδομές που έχουμε ανάγκη.

Επιπλέον, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί άμεσα να συμβάλει στην απάμβλυνση των επιπτώσεων της κρίσης με την υλοποίηση των μεγάλων ιδιωτικών αναπτύξεων που αναβαθμίζουν το τουριστικό μας προϊόν και εμπλουτίζουν τις προσφερόμενες υπηρεσίες. Τέτοιες μικτές αναπτύξεις αφορούν τις μαρίνες, τα γήπεδα γκολφ, τους συνεδριακούς χώρους, τα ιατρικά και εκπαιδευτικά κέντρα, όλα αυτά τα οποία είναι ώριμα προς εκτέλεση έργα, αφ' ης στιγμής ολοκληρωθούν οι πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες που τα καθυστερούν.

Οφείλουμε βέβαια να παραδεκτούμε ότι το μοντέλο γρήγορης ανάπτυξης που βασίστηκε κύρια στην ανάπτυξη γης αλλά και στο τουρισμό δεν μπορεί να μας διασφαλίσει για το μέλλον διότι παρουσιάζει σημάδια κορεσμού.

Όλες οι ενδείξεις είναι ότι και μετά την κρίση τα δεδομένα θα έχουν διεθνώς αλλάξει και δεν πρόκειται να επανέλθουμε στις προηγούμενες εύκολες λύσεις, ούτε στην ανάπτυξη γης ούτε στον τουρισμό. Η βραχυπρόθεσμη στήριξη των δύο αυτών τομέων πρέπει να συνεχιστεί με στόχο την ενίσχυση τους με ποιοτικά χαρακτηριστικά, με τη παραχώρηση μη δημοσιονομικών/πολεοδομικών και άλλων κινήτρων όπως έχουμε εμπειριστατωμένα εισηγηθεί προς την κυβέρνηση. Η έμφαση όμως, πρέπει να στραφεί σε άλλους τομείς που έχουν τα εχέγγυα για μια μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη βασισμένη στην αειφορία για να έχει προοπτική και μέλλον.

Ο επαναπροσδιορισμός του αναπτυξιακού μας μοντέλου πρέπει να στοχεύει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στη

τόνωση της παραγωγικότητας των υποδομών μέσω της καλύτερης αξιοποίησης του ανθρώπινου μας δυναμικού για να αντιστρέψουμε τις δομικές στρεβλώσεις και τα φυσικά μειονεκτήματα που μας ταλανίζουν. Προς το σκοπό αυτό προέχει:

1. η έμφαση στην έρευνα και καινοτομία με την ενίσχυση των ερευνητικών κέντρων για τη συνεργασία ακαδημαϊκής και επιχειρηματικής κοινότητας σε θέματα εφαρμοσμένης έρευνας που έχουν επιχειρηματικές εφαρμογές
2. η υιοθέτηση σύγχρονων βιομηχανικών πρακτικών με τη δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων (clusters) σε τομείς με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την προώθηση προϊόντων Πιστοποιημένης Ονομασίας Προέλευσης και εξειδικευμένων υπηρεσιών
3. η επέκταση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η ενίσχυση της πράσινης ανάπτυξης για την εξοικονόμηση ενέργειας στα κτήρια και τις μεταφορές και την απεξάρτηση μας από τα ορυκτά καύσιμα.
4. η προώθηση των νέων τεχνολογιών, ιδιαίτερα στο δημόσιο τομέα για την εμπέδωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και η απόκτηση ευρυζωνικών διασυνδέσεων σ' ολόκληρο το νησί για τη διάχυση της πληροφορικής και την στήριξη της οικονομίας της γνώσης.

Όλα αυτά θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών μας στρεβλώσεων και θα προσδώσουν ευελιξία και προσαρμοστικότητα στη διαχείριση της οικονομίας για να ενισχύσουν τις αναπτυξιακές προοπτικές μας με προϊόντα και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας

που έχουν πολλαπλασιαστικά χαρακτηριστικά και εξασφαλίζουν ποιοτικές θέσεις εργασίας υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Αν αυτή η κρίση απέδειξε κάτι πέραν πάσης αμφιβολίας, είναι τη σημασία του υπόλοιπου κόσμου για την Κύπρο και την επιτακτική ανάγκη ενδυνάμωσης της σχέσης αυτής, αν θέλουμε να διαδραματίσουμε ένα ρόλο, μεγαλύτερο απ' ό,τι προδικάζει το μικρό μας μέγεθος. Η ελλειμματική μας σχέση με τον έξω κόσμο, αφού καταναλώνουμε περισσότερα από ό,τι παράγουμε και εισάγουμε περισσότερα από ό,τι εξάγουμε, δημιουργούν την ανάγκη προώθησης πολλαπλών μορφών υπηρεσιών σε ξένους και προσέλκυσης επενδύσεων και καταθέσεων από ξένους.

Σήμερα αυτή η ανάγκη προβάλλει ακόμα πιο επιτακτική, γι' αυτό και το ΚΕΒΕ έχει θέσει ως προτεραιότητα του την περαιτέρω προώθηση της Κύπρου ως ένα ελκυστικό και αξιόπιστο περιφερειακό κέντρο παροχής υπηρεσιών και προσέλκυσης επενδύσεων. Μαζί με τους 25 διμερείς επιχειρηματικούς συνδέσμους μας και τη στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (η οποία πιστεύω ότι αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση επιτυχούς συνεργασίας δημοσίου-ιδιωτικού τομέα) ανοίγουμε τα φτερά μας σε νέους τομείς υπηρεσιών και νέους προορισμούς. Μαζί με το ΚΟΤ, τον Κυπριακό Οργανισμό Προσέλκυσης Επενδύσεων, το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο, το Φορέα Προώθησης Υπηρεσιών Υγείας Κύπρου, τα δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια, το ΧΑΚ, τις εμπορικές τράπεζες, τους επαγγελματικούς συνδέσμους, κ.ά. θέλουμε να ενισχύσουμε τον ποιοτικό τουρισμό, τη ναυτιλία, τις επαγγελματικές, τις ιατρικές, τις εκπαιδευτικές, τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες γενικά και να προσελκύσουμε ξένες επενδύσεις.

Οργανώσαμε φέτος 24 αποστολές σε 20 χώρες και αποτολμήσαμε να ασχοληθούμε και με νέους τομείς όπως τη παραθεριστική κατοικία, τις τεχνολογικές συνεργασίες, τα κατασκευαστικά έργα, πέρα από τους πολλά υποσχόμενους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης. Για το 2010 φιλοδοξούμε να θέσουμε το πήχη ακόμα πιο ψηλά. Η όλη περιοχή της Ευρασίας με επίκεντρο τη Ρωσική Ομοσπονδία είναι η προτεραιότητά μας, θέλουμε όμως να επεκταθούμε σε πόλεις της ρωσικής ενδοχώρας και θα αποτολμήσουμε να φθάσουμε στο Καζακστάν και το Ουζμπεκιστάν, στα βόρεια της Κεντρικής Ασίας.

Δίνουμε ιδιαίτερη όμως έμφαση και στην ευρύτερη γειτονιά μας διότι η επερχόμενη προεδρία της ΕΕ το 2012 είναι η χρυσή ευκαιρία να αναδείξουμε τον πρωταρχικό μας ρόλο στην ευρω-μεσογειακή συνεργασία για την προώθηση των επιχειρηματικών συνεργασιών σε έργα υποδομής και την αντιμετώπιση των προκλήσεων των κλιματολογικών αλλαγών και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Παράλληλα, δεν υποτιμούμε τις προοπτικές για τη προσέλκυση ισλαμικών κεφαλαίων, κυρίως από τις χώρες του Κόλπου που θα αναβαθμίσουν και εδραιώσουν τον τόπο μας ως ένα πετυχημένο χρηματοοικονομικό κέντρο διεθνούς εμβέλειας.

Ο χρηματοοικονομικός τομέας της Κύπρου δικαιούται ιδιαίτερη μνεία διότι έχει αξιοζήλευτη επίδοση να επιδείξει. Σε μια χρονιά που είδαμε πολλές τράπεζες παγκόσμια να καταρρέουν ή να τίθενται υπό κρατικό έλεγχο, οι δικές μας τράπεζες απέδειξαν ότι έχουν αντοχές, τόσο λόγω της συγκρατημένης και συντηρητικής πολιτικής τους όσο και λόγω της αυστηρής και ουσιαστικής εποπτείας της Κεντρικής Τράπεζας. Η επιτυχία τους αποτυπώνεται στο γεγονός ότι το ενεργητικό τους έφθασε το 690% του ΑΕΠ, ποσοστό μεγαλύτερο ακόμα και από την κατ' εξοχήν χώρα των τραπεζών στο κόσμο, την Ελβετία. Οι σημερινές ξένες

καταθέσεις, παρά την παγκόσμια κρίση, παρέμειναν ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα, φθάνοντας στο επίπεδο ενός ετήσιου ΑΕΠ που αποτελεί ακόμα μια ψήφο εμπιστοσύνης γι' αυτές. Οι επιτυχίες αυτές υποδηλούν όμως παράλληλα και την εξάρτηση της όλης οικονομίας από αυτές. Χρειαζόμαστε ένα εύρωστο και υγιές χρηματοπιστωτικό σύστημα (τράπεζες και συνεργατισμός) για να συνεχίζει να εμπνέει εμπιστοσύνη στους ξένους καταθέτες και επενδυτές και παράλληλα να στηρίζει τη κυπριακή οικονομία. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο καλύτερος τρόπος διασφάλισης της υγιούς ευρωστίας του όλου συστήματος είναι η μείωση του κόστους του χρήματος το οποίο στην Κύπρο συνεχίζει να είναι αχρειαστα ψηλό. Η άντληση €3 δις τις επόμενες μέρες από την ΕΚΤ θα συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά αυτό δεν είναι αρκετό. Απαιτείται όπως όλοι, τραπεζικά και συνεργατικά ιδρύματα ακολουθήσουν μια καθοδική τακτική για τα καταθετικά επιτόκια, η οποία θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα και στη μείωση των δανειστικών επιτοκίων, που είναι το μεγάλο ζητούμενο σήμερα, για την αντιμετώπιση της κρίσης.

Η ουσιαστική μείωση των δανειστικών επιτοκίων θα δώσει ανάσα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιώτες καταναλωτές, θα επιτρέψει την υλοποίηση των επιχειρηματικών σχεδιασμών των επιχειρήσεων και θα μειώσει τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Όλα αυτά με τη σειρά τους θα ενισχύσουν και τη κερδοφορία και τις προοπτικές των ιδίων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, άρα όλοι έχουμε να κερδίσουμε, αν πρυτανεύσει η αυτοσυγκράτηση και ο ορθολογισμός.

Η κρίσιμη οικονομική συγκυρία που διανύουμε συμπίπτει με τη νέα προσπάθεια λύσης του πολιτικού μας προβλήματος και τις εντατικές συνομιλίες που διεξάγονται το τελευταίο χρόνο. Μέσα στα πλαίσια αυτά το ΚΕΒΕ συνεχίζει την αποστολή του σχετικά με το εμπόριο δια μέσου

της πράσινης γραμμής και έχει ένα παραγωγικό και εποικοδομητικό διάλογο με τα Τ/Κ επιμελητήρια για την αμφίδρομη ανάπτυξη του. Δεν υποτιμούμε τα προβλήματα και τις δυσκολίες που υπάρχουν, πιστεύουμε όμως ότι οι δυνατότητες διευρυμένης συνεργασίας θα έχει αμοιβαία θετικά αποτελέσματα.

Ξεκινήσαμε, με τη στήριξη των Ηνωμένων Εθνών, ένα νέο πρόγραμμα «Οικονομικής Αλληλεξάρτησης» μεταξύ των δύο κοινοτήτων, όπου διαφαίνεται ότι οι συγκλίσεις μεταξύ των οικονομικών παραμέτρων των δύο πλευρών είναι πολύ περισσότερες απ' ό,τι νομίζουμε και οι προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας είναι κοινές.

Η επίλυση του πολιτικού προβλήματος μπορεί να αποτελέσει τη καλύτερη έξοδο από την παρούσα κρίση που μαστίζει και τις δύο κοινότητες, προσφέροντας ψηλούς ρυθμούς οικονομικής δραστηριότητας που διαφορετικά δεν μπορούμε να πετύχουμε. Η λύση το 2010 θα έχει περισσότερες θετικές επιπτώσεις από την ένταξη στην ΕΕ το 2004. Θα ξαναβάλει πίσω την Κύπρο στο χάρτη του διεθνούς ενδιαφέροντος για την απόκτηση παραθεριστικής κατοικίας και θα προκαλέσει αυξημένο ενδιαφέρον για την προσέλκυση τουριστικού ρεύματος, υποβοηθώντας έτσι τους δύο περισσότερο πληγέντες τομείς της οικονομίας και στις δύο κοινότητες.

Πέραν όμως από τις θετικές επιπτώσεις στην μικρή επανενωμένη μας πατρίδα η συνολική επίλυση του πολιτικού μας προβλήματος θα δώσει μεγάλη ώθηση στην προσπάθεια να καταστήσουμε την Κύπρο πραγματικό περιφερειακό επιχειρηματικό κέντρο στην ανατολική Μεσόγειο. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η δυνατότητα σχέσεων με τη Τουρκία, τη μεγαλύτερη αγορά στην περιοχή η οποία αναπτύσσεται με ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης θα ενισχύσει τις προσπάθειες μας για

προσέλκυση ξένων οργανισμών όχι μόνο να εγγράψουν αλλά και να εγκαταστήσουν τα περιφερειακά τους γραφεία στο νησί, ιδιαίτερα όταν όλοι οι άλλοι παράγοντες (όπως οι καλές σχέσεις τόσο με τον αραβικό κόσμο όσο και το Ισραήλ) συνηγορούν υπέρ αυτής της προοπτικής.

Η οικονομική παράμετρος της λύσης μπορεί να είναι και η ευκολότερη, διότι διέπεται από τους κανονισμούς του κοινοτικού κεκτημένου, το οποίο καθορίζει τα πλαίσια λειτουργίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Το κυπριακό πρόβλημα όμως είναι πρώτιστα πολιτικό θέμα, γι' αυτό και απαιτεί πολιτικές λύσεις με πολιτικά κριτήρια, που θα δώσουν στις δύο κοινότητες τη δυνατότητα μέσα από ένα αμοιβαία αποδεκτό διακανονισμό να ζουν ειρηνικά σε συνθήκες ασφάλειας, συμμετέχοντας ουσιαστικά στη διακυβέρνηση της κοινής μας πατρίδας και συνεργαζόμενοι αρμονικά μέσα σε θεσμικά πλαίσια που επανενώνουν τους ανθρώπους και τη μοίρα τους.

Για την υλοποίηση του στόχου αυτού εκφράζουμε την πλήρη και ειλικρινή στήριξη μας στις πολύμορφες και πολυεπίπεδες προσπάθειες του Προέδρου της Δημοκρατίας και του ευχόμαστε κάθε επιτυχία στην επίτευξη της δύσκολης αποστολής του.

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλες και φίλοι,

Η πρωτόγνωρη κρίση που διανύουμε μας αφορά όλους και απαιτεί άμεσες ενέργειες. Κανείς δεν δικαιούται να μείνει απ' έξω και καμμιά αναβολή δεν δικαιολογείται. Δεν υπάρχουν πλέον από μηχανής θεοί να μας βγάλουν από τα αδιέξοδα, η μοίρα μας βρίσκεται στα χέρια μας,

εκτελεστική εξουσία, πολιτικά κόμματα, κοινωνικοί εταίροι και ευρύτερη κοινωνία των πολιτών.

Χρειάζεται πρωτοβουλία, συλλογικότητα, ομοψυχία και αποφασιστικότητα. Έχουμε ανάγκη να προσδιορίσουμε το νέο όραμα, να επεξεργαστούμε τη νέα στρατηγική και να επανατοποθετήσουμε τη σχέση μας με τον υπόλοιπο κόσμο. Να οικοδομήσουμε μαζί την επόμενη μέρα της οικονομίας μας. Ο επιχειρηματικός κόσμος δηλώνει έτοιμος να ανταποκριθεί στο νέο κάλεσμα της καινούριας εποχής. Δεν θα έχουμε ούτε εύκολα ούτε γρήγορα τα θετικά αποτελέσματα που όλοι προσδοκούμε. Αλλά με υπομονή και επιμονή το ΚΕΒΕ πιστεύει ότι θα υπάρξουν καλύτερες μέρες, ούτως ώστε με το ξεπέρασμα της κρίσης και στα πλαίσια μιας επανενωμένης πατρίδας θα διασφαλίσουμε τη μελλοντική πρόοδο και ευημερία της μικρής μας πατρίδας και των ανθρώπων της.